

2024-05-23
S2024/01051 (delvis)**Socialdepartementet**Läkemedelsverket
Box 26
751 03 Uppsala

Uppdrag att öka kunskapen om användningen av adhd-läkemedel med fokus på att främja en jämlik, säker och ändamålsenlig användning

Regeringens beslut

Regeringen ger Läkemedelsverket i uppdrag att öka kunskapen hos berörda aktörer om användningen av adhd-läkemedel i Sverige med fokus på att främja en jämlik, säker och ändamålsenlig användning.

När uppdraget utförs ska Läkemedelsverket föra dialog med och inhämta kunskap och erfarenheter från berörda myndigheter, däribland Folkhälso-myndigheten, Inspektionen för vård och omsorg, Socialstyrelsen och Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket.

Läkemedelsverket ska även föra dialog med och inhämta kunskap och erfarenheter från de övriga aktörer som berörs av uppdraget, såsom Sveriges Kommuner och Regioner, regioner, berörda professionsföreningar, patient-, brukar och anhörigorganisationer, lärosäten samt kliniskt verksamma läkare och forskare inom berörda medicinska specialiteter.

Läkemedelsverket ska löpande hålla Regeringskansliet (Socialdepartementet) informerat om hur arbetet med uppdraget fortskrider.

Läkemedelsverket ska senast den 1 juni 2025 respektive den 1 juni 2026 lämna en delredovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet). Delredovisningarna ska innehålla en beskrivning av genomförda insatser samt planerade åtgärder och aktiviteter.

Läkemedelsverket ska senast den 1 juni 2027 lämna en slutredovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet). I slutredovisningen ska eventuella behov av fortsatta utvecklingsinsatser inom området framgå, inbegripet hur Läkemedelsverket kan stödja ett sådant fortsatt utvecklingsarbete samt kostnadsberäkningar för de eventuella utvecklingsinsatser som föreslås. Eventuella förslag i denna del ska vara ändamålsenliga och kostnadseffektiva, rymmas inom befintliga ekonomiska ramar och ta hänsyn till berörda myndigheters och andra aktörers samlade administrativa börda. Vid samma tidpunkt som slutredovisningen lämnas ska även en uppdaterad behandlingsrekommendation av läkemedelsbehandling vid adhd hos barn, unga och vuxna presenteras.

För uppdraget får Läkemedelsverket under 2024 använda 4 500 000 kronor som ska redovisas mot det under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg för budgetåret 2024 uppförda anslaget 1:8 Bidrag till psykiatri, anslagsposten 3 Till Kammarkollegiets disposition.

Medlen utbetalas engångsvis efter rekvisition till Kammarkollegiet senast den 1 december 2024.

Medel som inte har använts för avsett ändamål ska återbetalas senast den 31 mars 2025 till Kammarkollegiet. Vid samma tidpunkt ska en ekonomisk redovisning av använda medel lämnas till Kammarkollegiet.

Redovisning, rekvisition och återbetalning ska hänvisa till diarienumret för detta beslut.

Ärendet

Attention deficit hyperactivity disorder (adhd) används ofta som ett samlingsbegrepp som inbegriper såväl den kombinerade formen av adhd, med både ouppmärksamhet och överaktivitet-impulsivitet, som formen huvudsakligen ouppmärksamhet, ofta kallad Attention deficit disorder (add).

Antalet personer med en adhd-diagnos i befolkningen har ökat kraftigt sedan 2006 och andelen med en adhd-diagnos eller adhd-läkemedel är mellan 5–10 gånger högre i dag än för 15 år sedan. Ökningen har skett bland både män och kvinnor och i samtliga åldersgrupper. Bland barn och unga i åldern 10–17 år uppskattas, baserat på uppgifter i patientregistret och läkemedelsregistret, t.ex. att 10,5 procent av pojkarna och sex procent av

flickorna hade en adhd-diagnos 2022. Det innebär att adhd är ett av de vanligaste psykiatriska tillstånden bland barn och unga i Sverige.

Diagnosutvecklingen visar inte några tecken på att mattas av. Enligt uppskattningar från Socialstyrelsen bedöms att omkring 15 procent av pojkarna i åldern 10–17 år och nära 11 procent av flickorna kommer att ha en adhd-diagnos innan utvecklingen stabiliseras under förutsättning att inflödet stannar av på dagens nivå. Det ligger långt över de förväntade andelarna av förekomsten av adhd bland skolbarn, baserat på nationella och internationella epidemiologiska studier av prevalens.

Den utveckling som har skett över tid och den ökning som prognosticeras framgent tyder på att det finns behov av att öka kunskapen inom adhd-området. Tillkomsten av nya läkemedel, ny forskning och utvidgade indikationer motiverar även en översyn och uppdatering av den behandlingsrekommendation för läkemedel vid adhd för barn och unga och vuxna som presenterades 2016. Som en del av den översynen bör i sammanhanget även konsekvenserna av en utökad förskrivningsrätt för adhd-läkemedel analyseras, både avseende utprovning och inställning av läkemedel, samt vid förnyande av recept för patienter som redan är inställda på läkemedel.

Läkemedelsverket ges mot den bakgrunden det här uppdraget. Uppdraget är ett led i regeringens arbete inom området psykisk hälsa och suicidprevention samt arbetet för att skapa förutsättningar för att uppnå målsättningarna i den nationella strategin för arbetet inom läkemedelsområdet 2024–2026 (S2024/00190).

Närmare om uppdraget

Inom ramen för uppdraget ska Läkemedelsverket öka kunskapen hos berörda aktörer om användningen av adhd-läkemedel i Sverige med fokus på att främja en jämlik, säker och ändamålsenlig läkemedelsanvändning. I uppdraget ingår att:

- genomföra kartläggningar inom adhd-området i syfte att öka kunskapen om bl.a. förekomst, förskrivning och läkemedelsanvändning inbegripet bl.a. behandlingslängd och uppehåll,

- genom journalgranskning skapa förutsättningar för validering av adhd-diagnosen, i enlighet med kunskapsbaserade kriterier,
- utveckla analyser och prognoser inom adhd-området,
- se över och uppdatera nuvarande behandlingsrekommendation för läkemedel vid adhd för barn och unga och vuxna, och
- utreda konsekvenserna av en utökad förskrivningsrätt för adhd-läkemedel.

När uppdraget utförs ska Läkemedelsverket särskilt verka för att arbeta inkluderande. Detta förutsätter att Läkemedelsverket genomför uppdraget i nära samverkan med berörda myndigheter och andra aktörer som är av relevans för uppdraget samt att resultaten av arbetet löpande kommuniceras till berörda aktörer på ett lättillgängligt och målgruppsanpassat sätt.

I arbetet bör de erfarenheter och utvecklingsbehov som framgår av såväl tidigare som pågående relevanta uppdrag och rapporter tas tillvara, däribland uppdraget att stärka och utveckla insatserna inom området psykisk hälsa och suicidprevention med fokus på en effektivare och säkrare läkemedelsanvändning (S2022/03170) samt redovisningen av uppdraget att inkomma med underlag inför en kommande nationell strategi inom området psykisk hälsa och suicidprevention (S2020/06171). Vidare ska Socialstyrelsens uppdrag inom adhd-området genomgående beaktas, inbegripet myndighetens arbete med analyser och prognoser samt den pågående utvärderingen av de nationella riktlinjerna för vård och stöd till personer med adhd och autism.

Vid genomförandet av uppdraget bör kunskap från länder inom Norden, EU och internationellt genomgående tas i beaktande. En utgångspunkt i arbetet ska även vara jämlikhetsperspektivet respektive jämställdhetsperspektivet, särskilt det jämställdhetspolitiska delmålet om jämställd hälsa.

I enlighet med detta ska eventuell statistik som presenteras inom ramen för uppdraget så långt som möjligt redovisas könsuppdelad.

På regeringens vägnar

Jakob Forssmed

Andrea Larsson

Kopia till

Statsrådsberedningen/Internrevision
Socialdepartementet/SAM, SL, SOF
Finansdepartementet/BA
Arbetsmarknadsdepartementet/JÄM
Regeringskansliets förvaltningsavdelning/EKA
riksdagens socialutskott
Folkhälsomyndigheten
Inspektionen för vård och omsorg
Socialstyrelsen
Sveriges Kommuner och Regioner
Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket